

STROOM HAALT JONGEREN UIT ARMOEDE

WERK ALS WONDERMIDDEL

ARBEID EN ARMOEDE ZOWAT ÉÉN OP DE ZEVEN BELGEN KRIJGT VROEG OF LAAT MET ARMOEDE TE MAKEN. DE OPLOSSING LIJKT LOGISCH: WERK. MAAR ZO EENVOUDIG IS HET NIET, WANT HET PAD NAAR DE ARBEIDSMARKT LOOPT NIET OVER ROZEN. WE NAMEN EEN KIJKJE BIJ STROOM, EEN PROJECT VAN HET OCMW LEUVEN EN ARKTOS, DAT JONGEREN MET EEN LEEFLOON MEER KANSEN WIL BIEDEN.

TEKST STEFANIE VAN DEN BROECK | FOTO BOB VAN MOL | ILLUSTRATIE ELISABETH NOELS

De dag voor we naar Leuven trekken, krijgen we een bericht van Dries Stevens, de begeleider van het Stroomproject: "Ik verwacht ongeveer drie à vier jongeren. In het begin waren er meer, maar er is er één geïnterneerd, één kampt met ernstige verslavingsproblematiek, één is zwaar ziek en één heeft werk gevonden." Het is dus niet zonder vooroordelen dat we het atelier binnenstappen. Dries legt er samen met twee jongeren de laatste hand aan een houten vrouwenbeeld. De werkplaats is rommelig, op de achtergrond klinkt ruige rapmuziek. De jongens zijn al een paar uur aan het werk en het is hoog tijd voor een pauze. Buiten steekt Kevin (24) een sigaret op. Redouan (20) vraagt er ook één. "Ik had geen geld op zak om er te kopen. Vanmorgen had ik écht geen zin om vroeger op te staan om naar de bank te gaan."

FLASHEN OP 22 METER HOOGTE

Terwijl de jongens wat zitten te praten, komt Dries erbij. Het Stroomproject loopt stilaan ten einde, na zes maanden. Ze werden allemaal persoonlijk begeleid om inzicht te krijgen in hun situatie en een bepaald doel te bereiken. Daarnaast waren er ook oefeningen en workshops om hun sociale vaardigheden te verbeteren. Vooral de zeiltocht op de Waddenzee was voor de jongeren een intense ervaring. Zeker voor Redouan die de eerste dagen last had van zeeziekte. "Gelukkig mochten we af en toe rustig *chillen*, maar er moest ook hard gewerkt worden. Op een bepaald moment ben ik zelfs in de hoogste mast geklommen om een touw te vervangen. 22 meter de lucht in! Het is *flashen* als je daarboven zit." Ook de driedaagse in de Ardennen stond vooral in het teken van teamwork. "We moesten voor ons eten zorgen, hout zoeken voor het vuur, water vinden, onze tenten opzetten", zegt Kevin.

BYE BYE JOB

Voor Redouan komt het einde van Stroom precies op tijd. Hij begint volgende week als magazijnier in een kringloopwinkel. "Dat is niets te vroeg. Drie jaar geleden ben ik van Marokko naar België gekomen, maar intussen heb ik slechts een zestal maanden gewerkt in een fabriek. En nu was ik alweer een jaar werk aan het zoeken. Dat is niet eenvoudig, zeker met mijn Marokkaanse afkomst. Er zijn zoveel mensen met vooroordelen, terwijl ik ervan overtuigd ben dat je in ieder land goede en slechte mensen zal vinden."

Kevin valt hem bij: "Onlangs zag ik een reportage op televisie waarin een Marokkaanse man een appartement wilde huren. Eerst belde hij met zijn gewone accent en werd hij afgewezen. Tien minuten later probeerde hij opnieuw, met een

Dries Stevens (begeleider van het Stroomproject): "De jongens werden allemaal persoonlijk begeleid om inzicht te krijgen in hun situatie en een bepaald doel te bereiken."

‘Vlaamsere’ stem en voilà, de afspraak was in orde. Dat is toch niet fair.”

Maar racisme was niet het enige obstakel dat Redouan tegenkwam. “Een tijdje geleden mocht ik beginnen bij een bedrijf, maar dan moest ik de eerste dag al speciale kledij en schoenen kopen. Daarvoor had ik geen geld, dus vroeg ik om eerst al wat dagen te werken en daarna te betalen. Maar dat mocht dus niet. *Bye bye job.*”

TE DURE TREINTICKETS

Ook voor Kevin was de zoektocht naar werk alles behalve eenvoudig. “Als je aan de grond zit en met weinig geld moet rondkomen, dan wordt het moeilijk om werk te vinden. Zelf ben ik een

ARMOEDEBELEID IN VLAANDEREN

De Vlaamse Regering heeft het Actieplan Armoedebestrijding 2010-2014 goedgekeurd. Daarin legt ze zichzelf 194 doelstellingen op om de armoede te bestrijden. Vlaanderen in Actie (ViA) wil kinderarmoede halveren tegen 2020. Het Pact 2020 dat in het kader van Vlaanderen in Actie ondertekend werd, streeft ernaar binnen tien jaar het armoederisicopercentage te verlagen tot onder dat van de best presterende EU-landen.

- ▶ www.vlaanderen.be/armoede
- ▶ www.vlaandereninactie.be
- ▶ www.pact2020.be

BELGIË IS EU-VOORZITTER TIJDENS HET JAAR VAN DE STRIJD TEGEN ARMOEDE EN UITSLUITING.

tijdje dakloos geweest, ik had niemand om op terug te vallen. Ik mocht wel af en toe solliciteren, maar vaak was de afspraak in Brussel. Een auto had ik niet en 15 euro voor een treinticket was te veel, vooral omdat je niet zeker bent of je de baan zal krijgen. Sowieso verdienen je de eerste maand niks, dus is het niet vanzelfsprekend om te overleven. En ik heb ook net iets te vaak het deksel op de neus gekregen. Dan mocht ik bijvoorbeeld een dag proefdraaien in een bedrijf en ging alles prima, maar de volgende dag kwam er toch geen telefoontje. Dat is ontzettend frustrerend. Als je een OCMW-uitkering hebt, dan is het vaak zelfs niet de moeite om een dag te werken. Daar hou je haast niets van over, zeker niet als je nog vervoersonkosten moet betalen.”

Maar de toekomst ziet Kevin redelijk rooskleurig in: “Dankzij dit project begrijp ik dat de verantwoordelijkheid grotendeels bij mezelf ligt. Ik kan bepalen of het positief uitdraait of niet.”

ONBEWOOND EILAND

De koffiepauze zit er net op wanneer er nog een derde jongen het atelier binnenwandelt. Ook Brecht (21) heeft zo zijn redenen waarom het niet wil lukken op de arbeidsmarkt. Hij omschrijft ze voorzichtig als “persoonlijke demonen”. Stroom is

voor hem een uitgelezen kans om tot rust te komen en mogelijkheden te krijgen. "Het is een goede zaak dat we even kunnen stilstaan bij het leven en de toekomst. Zelf probeer ik die toekomst positief te zien, maar het is moeilijk om mijn negatieve ideeën

te overwinnen. Liefst zou ik een onbewoond eiland onderhouden. Maar die droomjob is waarschijnlijk niet haalbaar (*glimlacht*). Dus wil ik gaan voor iets dat een beetje leuk is, de groendienst bijvoorbeeld of een administratieve job."

VLAAMSE ARMOEDEBESTRIJDING DOOR ARBEID VOORBEELD VOOR EUROPA

"Armoede is een brede problematiek die zich uitstrekt over alle levensdomeinen", zegt Jan Boeykens van het departement Werk en Sociale Economie. "We kunnen het niet louter oplossen door mensen werk te geven, dus moeten we hun problemen integraal aanpakken."

Hoe proberen jullie armoede te bestrijden?

"Omdat armoede zo'n breed probleem is – het reikt van onderwijs over wonen tot gezondheid – zijn we volop aan het experimenteren met integrale trajecten: werkzoekende armen worden intensief begeleid door een trajectbegeleider. Daarvoor werkt hij bijvoorbeeld samen met private welzijnsinstanties, het OCMW, de school van de kinderen en de sociale huisvestingsdienst. Pas als er op al die vlakken vooruitgang is geboekt kan de persoon in armoede zich volop focussen op werk. Ook daarin wordt hij ondersteund met sollicitatietrainingen en stages. Daarnaast zetten we in op sociale economie. Die is geen einddoel, maar een opstap naar werk in gewone bedrijven. En ten slotte pakken we ook die gewone arbeidsmarkt aan: het personeelsbeleid moet een stuk diverser worden."

Vandaag is onze economie uitsluitend gericht op cijfers. Het is logisch dat er winst geboekt moet worden, maar in een jaarverslag zou er meer ruimte mogen zijn voor maatschappelijke return. We zouden de drie P's moeten nastreven: Profit (winst), People (mensen) en Planet (planeet)."

Op welke drempels botsen mensen in armoede als ze werk zoeken?

"Veel van die mensen zijn al vaak gekwetst en vinden dat ze tekortschieten, zeker voor hun kinderen. Als de kinderen een probleem hebben, dan willen de ouders liever dat oplossen dan op tijd naar hun werk te vertrekken. Daarnaast is het inkomen ook een drempel. Nu krijgen mensen in armoede te vaak 'hamburgerjobs': slecht betaald, vuil werk. Het verschil met een uitkering is te klein, dus de nettolonen moeten omhoog. Ook mobiliteit is een drempel. Als je van een uitkering leeft, is een treinticket om te solliciteren vaak te duur."

Wat zijn hun belangrijkste problemen als ze eenmaal werk hebben?

"Je mag niet vergeten dat armoede niet van de ene dag op de andere verdwijnt. Als ze eenmaal werk hebben, blijft die ondersteuning nodig. Om hun problemen aan te pakken – verslavingen, gerechtelijke problemen, gezondheidskwesaties – en hun competenties te versterken. In het begin betekent dat een 'lager rendement' voor de werkgever. Dat moet door de overheid worden gecompenseerd. Maar ook als die hulp niet meer nodig is, lopen mensen in armoede nog het risico te hervallen. Ondersteuning moet altijd mogelijk blijven."

Zijn er speciale projecten naar aanleiding van het Europese voorzitterschap?

"We werken aan verschillende projecten, zoals een nieuwe website. Die moet eind dit jaar klaar zijn. Via onze site werk.be zal je terecht komen op een site over de armoedeproblematiek. We willen zo veel mogelijk mensen bereiken, dus we kiezen voor een toegankelijk taalgebruik en praktische informatie. Daarnaast willen we de ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting in de schijnwerpers zetten. Vlaanderen speelt een voortrekkersrol met zijn armoedebeleid, dus alle ogen zijn nu op ons gericht."

- ▶ www.eutrio.be
- ▶ www.eutrio.be/vlaanderen

Jan Boeykens (departement Werk en Sociale Economie): "Vlaanderen speelt een voortrekkersrol met zijn armoedebeleid, dus alle ogen zijn nu op ons gericht."

Moeten er minimumnormen komen voor werkgevers?

"Persoonlijk geloof ik daar niet in. De overheid zou hen wel meer moeten sensibiliseren en motiveren. Met een financieel voordeel, maar ook door de nadruk te leggen op de maatschappelijke meerwaarde van diversiteit."

▶ Reacties welkom op www.weliswaar.be/forum